

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	2
Галузь знань	B2 Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	B2 Дизайн	Семестри	4

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

Семестр 4 (весняний, 2026 / 27 н. р.)

Викладач	Будяк Вікторія Валеріївна, канд. мист., доцент
e-mail	toris87@ukr.net
Заняття	за розкладом (дистанційно)
Консультація	за домовленістю (дистанційно)
Телефон	+380 63 177 47 97 (викладач в telegram)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ (зокрема, в умовах дистанційного навчання)

Офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи у робочі дні та робочий час. Умови листування наступні: 1) в *темі* листа необхідно обов'язково зазначати назву дисципліни (РВМ); 2) в *полі* тексту листа позначати, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) надіслані файли необхідно підписувати таким чином: прізвище студента_завдання (номер або тема). Слід враховувати розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf. Усі роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача у визначений ним термін. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, та консультування з викладачем повинні відбуватися виключно у визначені дні та години. За бажанням і зі спільної згоди, можна пропонувати інші форми листування або дистанційного спілкування, окрім листування через E-mail, Messenger, Viber, Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення. Це дисципліни «Малюнок», «Живопис», «Основи композиції», «Формоутворення». Вони дозволяють студентам орієнтуватись у питаннях фахової термінології, отримати початкові навички зображення на площині об'ємних форм та умінь роботи з текстильними матеріалами. Обов'язковим є достатній рівень знань і умінь з дисциплін «Конструювання швейних виробів», «Технологія швейних виробів», «Матеріалознавство», що дозволяє користуватись принципами створення базових конструкцій швейних виробів і поєднувати комплекс знань і навичок роботи на швейному обладнанні з виготовленням сучасних виробів.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни полягає в поглибленні професійних компетенцій студентів шляхом надання їм певного обсягу знань щодо послідовності робіт в процесі виготовлення швейних виробів різного асортименту. На заняттях студенти набувають навички в сфері практичної дизайнерської діяльності, а саме: використання відповідних технічних та технологічних операцій при розробці дизайн-об'єкту в матеріалі; практичної роботи з текстильними та іншими матеріалами, що використовуються для виготовлення швейних

виробів; самостійного досягнення нових для себе результатів, народження принципово нових ідей у межах поставленої задачі.

Завдання дисципліни – методичне опанування технологій виготовлення швейних виробів з урахуванням функціональних вимог, стильових напрямків і технологічних можливостей у сучасному дизайні, а також створення нових моделей швейних виробів.

Дисципліна забезпечує такі компетентності, як:

Інтегральні компетентності:

- ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності:

- ЗК 5 – Здатність працювати в команді;
- ЗК 6 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК 2 – Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну;
- СК 6 – Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями);
- СК 10 – Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

Програмні результати навчання забезпечують:

у когнітивній (пізнавальній) сфері:

- ПРН 1 – Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях;
- ПРН 4 – Визначати мету, завдання та етапи проектування;
- ПРН 5 – Розуміти і сумлінно виконувати свою частину роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності;
- ПРН 6 – Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;
- ПРН 7 – Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;
- ПРН 8 – Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію;

у ціннісно-мотиваційній сфері:

- ПРН 11 – Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;
- ПРН 12 – Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності;
- ПРН 16 – Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна направлена як на оволодіння основними технологіями створення одягу – проектування моделі, побудова конструкцій та моделювання, розкроювання, пошиття, так і на декоративно-оздоблювальні техніки – печворк, аплікація, вишивка, розпис, друк. Виконуючи практичні завдання, студенти одержують навички сприйняття та аналізу зовнішньої форми швейних виробів, знання для творчого оперування із площиною, рельєфом, формою, а також практичні навички роботи з тканинами, нитками та іншими матеріалами, опановують естетичні засоби композиційної гармонізації одягу та численність засобів його художньої виразності, які формують творчий потенціал майбутніх митців в галузі дизайну одягу.

Дисципліна вивчається протягом третього та четвертого семестрів 2 курсу (10 кредитів ECTS, 300 навчальних годин, з них: аудиторні практичні (150 годин), самостійна робота (150 годин). Структура дисципліни складається з 2-х модулів (по 2 змістовні модулі в кожному семестрі).

4 семестр містить 2 змістовні модулі (15 завдань): 75 годин – аудиторні практичні, 75 годин – самостійна робота студентів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1: 7 завдань спрямовані на розробку авторської колекції одягу, яка складається з 5-6 одиниць одягу – моделей на єдиній конструктивній основі, розробка технічних малюнків колекції, побудову базової конструкції, моделювання, виготовлення лекал, розрахунок витрати матеріалів, виконання макету, розкрій та підготовка виробів до першої примірки.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2: 8 завдань спрямовані на обробку окремих вузлів виробів і подальше виготовлення моделей колекції.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст дисципліни розкриваються у процесі проведення практичних занять. Самостійна робота студента складається з доопрацювання виконання практичних завдань, які є елементами модулів, тобто: ескізування, пошуки рішення, завершення роботи та підготовка до переглядів, а також (за бажанням) написання тез доповідей для участі в студентських наукових конференціях.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базою навчального тезаурусу дисципліни «Робота в матеріалі» є складений за авторською методикою курс, який охоплює історичні та сучасні дані, а також розкриває сутність процесів, що відбуваються у виробництві одягу. Матеріал ілюструється відповідними зразками та фотографіями робіт студентів попередніх років. Дисципліна викладається українською мовою із застосуванням англійської термінології, зокрема, задля більш природного тлумачення певних дефініцій, спеціальних термінів та першоджерел.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, у тому числі актуальні розробки, дані про інші методики конструювання, нові технологічні розробки тощо, можна переглянути у мережі Інтернет; посилання на них надаються викладачем під час занять, або за проханням студента після закінчення лекції, а також в процесі електронного листування. Також усі додаткові матеріали можна переглянути за умови приєднання до чату групи в Telegram.

НЕОБХІДНІ МАТЕРІАЛИ ТА ОБЛАДНАННЯ

Обов'язковою умовою для студента є ведення записів в процесі підготовки та виготовлення швейного виробу (у зошиті чи в електронному вигляді). Для цього необхідно мати зошит, ручку, олівець для зарисовок та креслення, лінійку, листи паперу формату А-4 для художнього та технічного ескізів, кольоровий папір для моделювання, міліметровий папір для креслення базової конструкції, прозорий папір (кальку) для виготовлення лекал, ножиці для паперу, клей. Для виготовлення макету необхідні: макетна тканина (бязь), закрійні ножиці, швейні булавки та голка, білі нитки. В майстерні є необхідне обладнання для виготовлення швейного виробу – розкрійний стіл, універсальні та спеціальні швейні машини. Під час самостійної роботи студенти продовжують і завершують роботу над практичними завданнями, початими в аудиторні часи, тому бажано мати вдома швейну машину (це є необхідним за умов дистанційного навчання).

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Рубіжний контроль знань здійснюється шляхом проведення перегляду виконання етапного практичного завдання. Підсумковою формою контролю опанування і закріплення знань з дисципліни «Робота в матеріалі» є екзаменаційний перегляд, що проводиться по закінченню семестру. Загальна оцінка виставляється за результатами етапних модульних переглядів, а також з урахуванням рівня участі студента в конкурсах (виставках), оцінки виконаних виробів та регулярності відвідування занять. На оцінку може позитивно вплинути написання статті або участь студента в конкурсах (виставках).

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки у закладі вищої освіти, а також правила безпечної роботи в майстерні, особливо з електричними приладами (швейне обладнання, праска). Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, будь то занадто гучне спілкування, чи користування мобільними телефонами. З боку викладача вітається активна участь студента і його власна думка в обговоренні актуальних питань, що розглядаються.

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з навчальною частиною та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, яка аргументується матеріалами, зібраними студентом під час самостійної роботи.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропуски занять без поважних причин недопустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті представити виконану роботу. Під час дистанційної форми навчання присутність на занятті зараховується лише при постійно увімкненій камері. Якщо камера студента вимкнена, то заняття вважається пропущеним. Не допускається відвідування студентом занять з іншою підгрупою.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час написання рефератів і статей, текстів доповідей для участі в конференціях). Не допускається плагіат – суттєве запозичення або копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на автора чи оригінал об'єкту (предмету) дизайну. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html> <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnistshho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi>

ПРАВИЛА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Використання інструментів штучного інтелекту для підготовки практичних завдань з дисципліни «Робота в матеріалі» допускається як допоміжний інструмент за умови

доопрацювання отриманої інформації та зі згоди викладача. ШІ може використовуватися, зокрема, для пошуку напрямів подальшого дослідження, структурування матеріалу та підготовки оформлення допоміжних візуальних матеріалів. При цьому зміст доповіді або презентації, добір джерельної бази, їх аналіз та висновки мають бути результатом самостійної роботи студента. У разі використання ШІ студент зобов'язаний зазначити у презентації використаний інструмент та характер його застосування. Не допускається подання повністю згенерованого ШІ тексту або презентації як самостійної авторської роботи, використання вигаданих або неперевічених джерел, а також приховування факту використання ШІ. Усі фактичні відомості, дати, імена, назви творів, дизайнерів, мистецьких напрямів та інші дані, наведені у доповіді, мають бути перевірені за надійними джерелами.

Підготовка доповіді та презентації передбачає поетапне консультування з викладачем. Студент має бути готовим продемонструвати робочі матеріали, чернетки, нотатки або проміжні версії презентації. У разі виникнення обґрунтованих сумнівів щодо самостійності виконання роботи студент зобов'язаний надати матеріали, що підтверджують процес її підготовки, відсутність такого підтвердження або нездатність пояснити зміст представленого матеріалу може бути підставою для призначення додаткового завдання.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ З КУРСУ (відповідно до розкладу) І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема, тиждень	Вид заняття	Зміст	Години	Поточний контроль	Деталі (бали)
1	2	3	4	5	6	7
4 семестр						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3						
Дати занять визначаються розкладом.	1	практика	Розробка ескізів авторської колекції одягу (модельний ряд на єдиній конструктивній основі 5-6 одиниць) за темою «смужка», «клітинка»	5	художній, технічний ескізи	4
	2	практика	Побудова базової конструкції основного виробу колекції	5	креслення БК	6
	3	практика	Моделювання швейних виробів колекції на основі базової конструкції.	5	моделювання в масштабі 1:1	6
	4	практика	Виготовлення лекал деталей швейного виробу. Розрахунок витрати матеріалів.	5	розкладка лекал	6
	5	практика	Розкроювання основних деталей з макетної тканини. Виготовлення макету.	5	готовий макет	6
	6	практика	Проведення примірювання макету, виявлення та усунення дефектів. Уточнення деталей крою.	5	фото макету на фігурі (вид спереду та ззаду)	6
	7	практика	Розрахунок витрат тканини. Підбір основної тканини та тканин компаньйонів в колекції. Виконання фактур.	5	зразки виконаних фактур	6
Загальна кількість балів за змістовний модуль 3						40
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4						
Дати занять визначаються розкладом.	8	практика	Підготовка тканини до розкрою. Розкроювання основних деталей. Обробка зрізів.	5	розкроєні деталі з основної тканини	6
	9	практика	Технологічна обробка основних деталей швейного виробу.	5	оброблені вузли	6
	10	практика	Технологічна обробка конструктивно-декоративних деталей швейного виробу.	5	оброблені вузли	8
	11	практика	Обробка застібки швейного виробу.	5	оброблені вузли	8
	12	практика	З'єднання основних деталей.	5	оброблені	8

					вузли	
	13	практика	Обробка горловини швейного виробу. Вшивання коміра в горловину.	5	оброблені вузли	8
	14	практика	Обробка пройм швейного виробу. Вшивання рукавів в пройми.	5	оброблені вузли	8
	15	практика	Кінцева обробка швейного виробу. Підготовка виробів колекції до фотосесії	5	готовий швейний виріб	8
Загальна кількість балів за змістовний модуль 4						60
Загальна кількість балів за 4 семестр						100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
A+	98–100	Студент в повному обсязі опанував матеріал і якісно виконав практичну роботу. Самостійно виконав моделювання та вибрав методи технологічної обробки, користувався останніми досягненнями в конструюванні та технології швейних виробів. Готовий швейний виріб презентований якісно та оригінально. Технічна документація до швейного виробу оформлена охайно, у відповідності до вимог стандартів. Крім того, брав участь та переміг (посів 1 – 3 місце) у міжнародних або всеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з дизайну.
A	95–97	Студент регулярно працював і у повному обсязі виконав практичну роботу. Самостійно вибирав методи технологічної обробки. Відповідно до вимог оформив технічну документацію на швейний виріб. Презентація готової роботи в повному обсязі, якісна та акуратна.
A-	90–94	Студент регулярно працював і у повному обсязі виконав практичну роботу. Самостійно вибирав методи технологічної обробки. Відповідно до вимог оформив технічну документацію на швейний виріб. Презентація готової роботи в повному обсязі.
B	82–89	Студент добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок, що можуть стосуватися презентації готового виробу або якості оформлення технічної документації.
C	75–81	Студент повністю опанував матеріал та виконав практичну роботу, але працював без творчого підходу. Припустився помилок в технологічній обробці швейного виробу та оформленні технічної документації на виріб.
D	64–74	Студент працював нерегулярно і не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу. Готовий швейний виріб виготовлено на недостатньому професійному рівні, технічна документація оформлена неохайно.
E	60–63	Студент працював нерегулярно і не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу. Готовий швейний виріб виготовлено неякісно, презентація та технічна документація на виріб підготовлені неохайно.
FX	35–59	Студент не впорався із основними задачами дисципліни, тобто не

		опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду.
F	0–34	Пропуски рубіжного контролю. Студент не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність на заняттях, участь у житті групи, написання рефератів, виступу на конференції та публікацію тез у збірнику матеріалів студентської конференції, або у фаховому виданні. Максимальна кількість балів-бонусів – 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у робочій програмі та методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна:

1. Бабич А.І. Технологія виготовлення виробів з різних матеріалів: навч. посіб. Київ : КНУТД, 2021. 248 с.
2. Батраченко Н.В., Головінов В.П., Каменєва Н.М. Технологія виготовлення жіночого одягу. Київ : Вікторія, 2000. 512 с.
3. Будяк В. Особливості формоутворення гламурного костюма 1930–1950-х років. *ART&DESIGN*. 2018. №3 (3). С. 65–75.
4. Горобчишина В.С. Основи проектування технологічних процесів виготовлення швейних виробів : навчальний посібник. Львів : Видавництво «Новий Світ-2000», 2020. 267 с.
5. Гурдіна В., Будяк В., Малік Т., Васильєва М. Засоби кастомізації в сучасному дизайні одягу: формально-естетичний та творчий аспекти. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2023. №4. С. 22–29. DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.3>
6. Енциклопедія швейного виробництва : навчальний посібник. Київ : «Саміт-книга», 2010. 968 с.
7. Конфекціонування матеріалів для одягу: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 246 с.
8. Литвин В.Г., Степура А.О. Конструювання швейних виробів. Київ : «Кондор», 2013. 320 с.
9. Патлашенко О.А. Конструювання одягу : навчальний посібник. 2-ге вид. Київ : Арістей, 2008. 208 с.
10. Словник дизайнера одягу : термінологія та поняття для студентів ОПП «Дизайн одягу (взуття)», ОПП «Концептуальний дизайн». Частина I [Електронний ресурс] / Укл. : О.М. Лагода, В.В. Будяк ; М-во культури тт. інформаційної політики України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків : ХДАДМ, 2023. 86 с.

Допоміжна:

11. Батраченко Н.В., Головінов В.П., Каменєва Н.М. Технологія виготовлення жіночого одягу: Підручник для учнів проф.-техн. навч. закладів. Київ : Вікторія, 2000. 512 с.
12. Будяк В. Комп'ютерні технології та їх використання в сучасному навчальному процесі. *Proceedings of the scientific and pedagogical internship* (September 4 – October 15, 2023). Wloclawek, Republic of Poland, 2023. P. 203–209.
13. Єжова О.В., Гур'янова О.В., Технологія оброблення швейних виробів : навчальний посібник. Кіровоград : Лисенко В.Ф., 2013. 236 с.
14. Литвин В.Г., Степура А.О. Конструювання швейних виробів: підручник. Київ : «Вікторія», 2008. 320 с.
15. Основи технології виробів : методичні вказівки до виконання курсового проекту для студентів спеціальності «Технології легкої промисловості» / В.О. Привала, І.О. Засорнова, Ю.В. Кошевка. Хмельницький : ХНУ, 2018. 118 с.

16. Технологія обробки деталей та вузлів швейних виробів: навчально-методичний посібник / уклад. Людмила Миколаївна Хоменко. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 114 с.

Укладач силабусу: Будяк В.В.

(підпис)

(ім'я та прізвище)